

nált joggyakorlattól és másfelől attól az úgyszeretettől és önzetlen munkától várom, amelynek legfőbb célja és törekvése, hogy a kamara mellett működő választott bíróságok minden tekintetben hivatásuk magaslatán álljanak és úgy a kereskedő és iparos, mint a jogászkhörök részéről elismerést keltő ítéleteikkel továbbra is kellő méltánylásban részesüljenek.

Az új adó és illetékrendelet magánjogi tartalma. Civiljogászaink hajlanak a felé a felfogás felé, mely szerint pénzügyi jogi rendelkezések Graeca sunt non leguntur. El is tekintve attól, hogy e felfogás ma már legalább is időszerűtlen, minthogy az immár lassanként normál-állapottá minősülő gazdasági válság folytán a pénzügyi jogi szabályok jogrendszerünkben igen széles és jelentős pozíciót foglalnak el —, az elhárítás álláspontjára helyezkedő gondolatmenet azért is helytelen, mert szinte minden pénzügyi jogi törvény, avagy rendelet tartalmaz civiljogi, — sokszor igen mélyreható — rendelkezéseket.

E tétel igazolására röviden kiemelni kívánom a legújabb adó- és illetékrendelet (2030/1932. M. E., közzétett 1932. április 10-én) fontosabb magánjogi vonatkozású intézkedéseit.

1. A rendelet 1. §-a az 5% -os házadóptlék beszolgáltatását rendelve el, 12. bekezdésében parancsként nyilvánítja, hogy „a tényleges birtokos (— a pótlék beszolgáltatására kötelezett —) a pótlékokat a lakókra semmiféle formában, még béremelés formájában sem háríthatja át.

Ez a rendelkezés a háztulajdonosok szabad szerződésalakító jogát súlyosan érinti, annál is inkább, mert a rendeletszakasz következő bekezdése a tilalom megszegését erős következménnyel sújtja, kimondván, hogy megszegés esetén a jövedelemadó kivetésénél két év során a nyersbevétel lesz az adóztatás alapja anélkül, hogy a tényleg kifizetett adók avagy adóssági kamatok levonási tétel gyanánt elfogadhatnának.

Az idézett jogszabály egyértelmű egy általános béremelési tilalommal, mely természetesen áll teljesen szabad rendelkezés alá eső bérlemények tekintetében is. Tehát: általános béremelési tilalom — pénzügyi jogszabály keretében.

2. A rendelet 3. §-a a főbérletbe adott házak házadójáról szól, kinyilvánítván, hogy a házadó alapja nem a főbér, hanem a főbérlet bérlői által fizetett bérének összege. Idecsatlakozik a magánjogi szabály: „a különbözet után járó adót jogosult a ház tényleges birtokosa

{— a közvetlen adóalany —} a főbérlőtől a kikötött béren felül igényelni."

Szerződésváltoztatás *ex lege*: szemben az előzőkben ismertett béremelési tilalommal, itt kifejezett béremelési jog, — amely annál is erősebb, mert hiszen e rendeleti felhatalmazás alapján történő szerződésváltoztatással szemben nem állhat helyt sem a visszautasítás, sem az ez okból való időelőtti felbontás lehetősége.

3. A rendelet 11. §-a 30%-os jövedelemadóptlékot vezet be. A szakasz 7-ik bekezdése kimondja, hogy a pótlék kizárólag az adózót terheli, vagyis átháríthatatlan. Ehhez csatlakozólag kiemel két jogviszony-kategóriát, amelyeknél az áthárítási tilalmat hangsúlyozottan ismétli, még *contra contractum* is. A két jogviszony-kategória: a szolgálati és bérleti, amelyeknél tehát hiába szól a felek közötti megállapodás úgy, hogy a bérbeadó és munkavállaló adóit a bérlő, illetőleg munkaadó viseli, — a rendeleti parancs erősebb és a jövedelemadó pótlékot mégis a bérlőnél, avagy munkavállalónál rögzíti továbbhárítás lehetősége nélkül.

A rendelet szövege felépítéséből az látszik következni, hogy más jogviszonykategóriáknál a rendeleti áthárítási tilalomnak e szerződésrontó hatálya nincsen meg.

4. Megemlítenő e sorozatban a 12. §. 3-ik bekezdésének ama szabálya, mely szerint a hitbizományok terhére kivetett vagyonadóptlék (100%!) a hitbizományi tőkékből — visszatérítés kötelezettsége nélkül fizethető.

5. A rendelt 13. §-a úgynevezett külön jövedelemadó teremt az ingatlaneladásokból származott nyereség megadóztatására. Anélkül, hogy a nyereségmegállapítás és különadó kivetés feltételeit e helyütt ismertetnők, kiemeljük a 13. §. 12. bekezdésének rendelkezését, mely szerint a külön jövedelemadó (mely igen tekintélyes összegű lehet) azt az ingatlant, melynek eladási ára után ki lett vetve, törvényes zálogjoggal terheli. A rendezésnek e módja az ingatlanvevőkre erős kötelezettséget ró az adó alapjának telekkönyvi felkutatása, az adó valószínű összegének a megállapítása és befizetésének megfelelő biztosítása irányában.

Mindmégannyi érdekes, a forgalmi életbe és jogba mélyen belenyúló jogtétel.

Dr. Gl. A.